Sadık Aytekin

Tanıklıklar

Şiir

EVRENSEL
BASIM
YAYIN

EVRENSEL
BASIM YAYIN

Sadık Aytekin

Tanıklıklar

şiir

DOĞA BASIN YAYIN Dağıtım Ticaret Limited Şirketi
Tarlabaşı Blv. Kamerhatun Mah. Alhatun Sk. No: 25 Beyoğlu / İstanbul
T: 0212 255 25 46 F: 0212 255 25 87
www.evrenselbasim.com - info@evrenselbasim.com

Evrensel Basım Yayın **437**

Tanıklıklar: Sadık Aytekin

Genel Kapak Tasarım: **Savaş Çekiç**

Kapak Uygulama: **Devrim Koçlan - Cihan Ataç**

ISBN **978-605-4156-78-8**

© Evrensel Basım Yayın **2011** - Sertifika No **11015**

Birinci Basım: Ağustos 2011

Baskı: Ezgi Matbaası
Sanayi Caddesi Altay Sokak No: 10 Çobançeşme - Yenibosna / İstanbul
T: 0212 452 23 02 - 654 94 18 - ezgimatbaa@mynet.com - www.ezgimatbaa.net

Tanikliklar

bakın belki bir gün bir olay örgüsünde
bir tarihi hak bilme gününde
gerçeğin hakkı için yani
gerekebilir
anlamaya ve unutmamaya dair
yaşamaya ve görmeye dair
düşüp kalkmaya, yıkılıp kalmaya dair
birkaç not.
***
yüreklerini yaşama verenlerin hakkı için
özgür bir bakışa baş verenlerin hakkı için
gerçeğe ermek isteyen
durup dinleyecek, bakıp görecek
öğrenip bilecek
bizdeki kılıç yaralarının
körlüğümüzden değil
tarih yasasına
bağlı kalmaklığımızdan
olduğunu.

zor zamanların türküsü

soğuk ve hırpani kılıklarıyla
kılıç kalkan tank top bazukalarıyla
oturdular kentlerin göğüs siperine
ellerinde tahtın cübbesi
başlarında hükümran tacı
fetva verdiler başlar vurula diye

I
meydanlarda zırhlılar vardı, tetikte kelle avcıları
panolarda boy boy resimlerimiz
bir duvar dibinde teslim alınmış işçiler
radyolarda ihbar çağrıları tehditler

II
göğüs yakamızda gidenlerimizin resimleri
yoldaş sıralarda ufka yürüyorduk
kollarımız yukarıda yüreklerimizde acı
aynı anda sılada ve gurbetlerdeydik

III
annelerimiz vardı Didar, Besime, Hacer
erken kırlaştı saçları babalarımızın
alınlarında onur eğilmediler zodyaklara
bir kuşaktık ki önü ardı akran arkadaş
gün doğumu gün batımı kırılan filizlerdik

IV
zor zamanlardı adlarımızı istediler vermedik
kardeşlerimizi almaya geldiler vermedik
rehin tuttular üç günlük bebeklerimizi ölmedik
onlar tabur tabur, biz yoldaşlardık
biçtiler dallarımızı, yeşerdik kesik köklerimizden
anlamadılar ki biz yediverenlerdik.

dedi

yağmur dedi, taş dedi, kıyı dedi
orman dedi, gül ve nergis
sel dedi, dedi ışık
ufuktan ufuka gidip geldi
dere dedi, ırmak dedi, baktım umman
ayna tuttu yıldızlara, şavkına ayın on beşinin
gülümsedi gözleri zümrüt yeşili
biz dedi, varız dedi, yaşayacağız dedi
ışık dedi, ille de ışık, düşün gerçeği
yağmur sonrası toprak kokusu
varolmanın gizsiz gerçeği.
***
dedi beni de götür ey deli ırmak
beni de götür o kutsal yere
gönül vereyim sevdanın sesine
mavi bir düş kalayım nazarında
yol eyleyeyim geçtiğin diyarları
bileyim hayatı, sesi ve ışığı.
yeşilinde can bulayım güneşinde aydınlık
Tuna'ya katılayım coşsun bendim
varayım Karadeniz'e doğusundan
ulaşayım Fırat'a Munzur üzerinden
kırkların eteğinde bir nefes durayım
atayım bir bir ağır yüklerini gurbetin
gözelerden ak-beyaz içip
karışayım hayata.

gözün ışığı!

ödünç üç sözcük aldım genç bir öykücüden
kısa darbelerle vuruyor gönül tellerine
akıl evine dokunuşu narin
işte o ödünç sözcükler:
"gözünün ışığını çalmışlar" haramiler
ve biliyorum ki gözünün ışığı
çalınmışsa kişinin
yıkıktır yüreği
ve tar-u mar.

zamaneye tersiye

zamanede "*adam*" sayılmak istersen
aşktan meşkten söz et bel aşağıdan vur
soy soyun nü ol, nü ol
düşür bedenini, çukurlaş çukur ol
çal, çırp, eğlen, *"özgürsün"* arkadaş
durmadan değiş, akşam başka sabah başka
ye iç tıkın, gün senin günün bugün
ne geçmiş vardı ne olacak yarın
ne geldiyse aklına anda onu yap
ister diyalektik takıl ister ol cahil
cehlin hizmetine gir istersen, günün salgınıdır
liberal ol liberal, post'u da var
yeter ki uzak dur avamdan, sana ne aç-yoksul
bırak böyle gelmiş böyle gitsin
gir paranın koynuna rahat ol
dumanlan keyfin duldasında sızıp kal
riya rehberin olsun, aman soru sorma aklına
tarih hikâye, insan araç, aptallar milyon milyon
sen *"özelsin"* zamane, yaşamana bak
zaman senin zamanın ye iç seviş
tenin mikrop, dilin yılan, ruhun şeytan
(ne yaman ah hali insanın ne yaman)

bir yıl daha yaşadım

bir yıl daha yaşadım
ömrün bitimine bir yıl daha yakınım yani
kârı da zararı da var, kasap hesabıyla
kış çetin geçti mesela daha çok üşüdü kömür alamayanlar
kaloriferi olmayanlar da çok üşüdüler
sokak ortalarında it gibi titreyerek dilenenler arttı son yılda
büyüdü misliyle umutsuzlar
son yılda milyarder sayısı arttı, büyüdü kârları
işsiz sayısı daha da arttı son yılda.
bizim oralarda öldürülen kadın sayısı daha da arttı
şiddet gören kadın sayısı katlandı dünyada
son yılda Haitililer, Somalililer, Iraklılar daha çok öldüler
Akdeniz'de, Ege'de daha çok kaçak boğuldu
işçiler daha fazla dayak yediler polisten
gençler ve kadınlar da dayak yediler
dayak yediler doğanın zehirlenmesini ve talanını
kabullenmeyenler de
son yılda polis daha fazla silahlandı, imha silahlarını artırdı
ordular

daha da arttı silahlı düzen bekçileri
düştü amma çay, tütün, fındık ve pirinç taban fiyatları
daha fazla eridi memur ve işçi ücretleri
bakanlarla başbakanın gelirleri daha çok arttı amma
"*milletvekilleri",* maaşlarını daha da artırdılar
tekel menajerlerinin serveti büyüdü daha fazla
cep telefonları daha çok satıldı, bilgisayarlar da
son yılda yeni buluşlar yapıldı, yeni gezegenler keşfedildi
darbe üstüne darbe yiyerek daha da olgunlaştı benim kuşağım
insanlar birbirlerinden daha çok uzaklaştılar son yılda
son yılda on bir kat arttı sakat ve 'hastalıklı' Felluceli bebekler
sakat ve 'hastalıklı' Hiroşimalı bebekler gibi
Amerikan uranyumuyla zehirlenen topraklarda
son yılda annemin alzheimer hastalığı iyice azdı
artık tanıyamaz ve anlayamaz oldu son yılda
insan aklı öldürmeye daha çok çalıştı son yılda
benzeşti 'erdem' öldürme sanatıyla daha çok
ölümler de oldu doğumlar da doğal olarak son yılda
grevler-genel grevler yaşandı, milyonlarca insan yürüdü

Paristeki'ler, Atina'dakiler, Roma'dakiler, Madrid'tekiler,
Ankara'dakiler
ekmek, iş, hak ve yaşam istediler son yılda yeniden ve hep
yeniden
istekleri de öfkeleri de benziyordu birbirlerine
son yılda arttı ağrılarım, uykularım biraz daha azaldı
ve daha çok arttı düşündüklerim
umutlarım da arttı son yılda, ömür törpülerim daha da
zenginleşti
sürgünlüğümün 33. yılındayım yani
yani demem o ki
insan hayatı benzemez kasap hesabına
ve ben şikâyetçi değilim yeni bir yıla merhaba demeye.

1 Ocak 2011

bitimsiz yollardayım

ne arzla sınırladım hayallerimi
ne düşünmezlik ettim arştan öteyi
bin yılların yolcusuyum, aramada geçti ömrüm
eşlik ettim güzel gözlü ceylanlara
bir acemi kuştum turnalar katarında
yolum ufka yönüm insanı kâmile
yukarılarda, kutup yıldızının oralarda
bir ulu kuş ses verdi, baktım
ki düşlerimin kadim ve daim ankasıydı
ululandı ufuklar o an, renk verdi kardelen-menekşe-karanfil
güneş harında tutuştu yüreğim, iflahsız
dolaştım Kandahar'ı, Horasan'ı, Erivan'ı
Hanoi'nin oralardan baktım Kalküta'ya
vardım huzuruna bir gün şairi Teyran'ın
dedim ey kuş avazlarının kâmili söyle
söyle nasıl ve nerde bulunur şavkı dağlara vuran
dedi ey vakti seherlerin garip yolcusu, işin zor
ömrünce araman gerekebilir tüm evrenleri
ki mekânıdır her daim her yer ve hiçbir yer
ama vazgeçme aramadan, durmaksızın yol al, bulursun belki
ve ben aramadayım bitimsiz zamanların, bitimsiz yollarında
meğer eşiğine varmalıymışım insanı kâmil katının
yolcuyum her daim arşın katmanlarında, ufkun kızıllığında
arıyorum, bitimsiz yollardayım.

05 Ocak 2011

bir dost sorusunun akla getirdikleri

dostum,
sormuştun nasıl olacak diye
nasıl olacak
inim inim inletilenlerin
"*sürü mantığı*"ndan kopmaları,
yeter diyerek ayağa kalkmaları nasıl?
ekmeği yapanlar ki onlardır
demiri dövenler ki kan-ter içinde
alevlerde çeliğe teriyle su verenler ki onlar,
"*ağır elleriyle toprağa basarak*"
"*yeter gayrık*" diye öfkeyle
nasıl kalkacaklar ayağa?
tarih dedim ama demedim tekerrür
tekrarı değildir bilirim olacaklar olanların
benzemez çünkü her hareket birebir ötekine
ama soru cevabın yarısıdır çoğu zaman
bir ihtiyacın karşılık araması.

I

tekerrür demedim amma
arzın derininde kaynayıp durur mağma
bilinmez kuvvetiyle patlatmayıncaya dek kabuğu
lav olup yıktığında dağı
bir ateş alır düzü tepeyi ormanı
bir "cehennemi" (hata affola) ateş ki
küllerinden yeni hayatlar filizlenir
her nasılsa.

II

tekerrür demedim amma,
kaynama noktasına gelmeyen su taşmaz kabından
bir patlama halidir kaynama, bir hal değişimi
döner buhar, kar olur, yağmur olur
iner nehirlere kaynak olur
ve fakat yıkanılamaz aynı nehrin aynı suyunda aynı yerde
akıp gider mineral zenginliği debi farkıyla bir başka su
yani demem o ki sürmez sermaye hükümranlığı yıkılır
diplerden uğuldayıp gelen dalgalar oldukça
besler zıt kuvvetleri kaynayıp taşana kadar
değişir mübarek elleriyle insanın "durağanlık" ve kadercilik

III

değişir, çünkü vurur sorular beynine, sormaya durur
tevekkül edemez artık sorusuz-yanıtsız
zorlar cevabı beyni şekilleyen eller
ve kuşkular anaforunda dolanırken beyin
başlar sormaya: neyim, niçin böyleyim deyi
tükenir tevekkül, başlar isyan
bir 'hurra' çeker, ta derinlerden, koyulur yola
kaynayıp patlar volkanlar, saçılır lavlar etrafa
yıkılır eski, ayrışır hücreler, tutuşur dağlar-ovalar
filizlenir yeni gürbüz, dal budak, renk renk, ışıldayan gözlerle
kurulur yeniden ve bir başka dünya
ellerimizin gücüyle, coşkun türkülerimizde
işte canım arkadaşım, sevgili dostum, işte
işte eskinin ölümü ve doğuşu yeninin
ve sormak aramaktır, yol açmaktır, ilerlenmez başka türlü.

05.01.2011

şimdi dünya işçileri Mine San Jose'dedir!

Mine San Jose'de yerin derininde karanlık bir mahzendeyim
üzerimde arzın ağırlığı, altı yüz yirmi ikinci metrede
kaç milyon ton, belki de hesaplanabilir, bilemem
bildiğim yedi yüz metre derininde olduğumuz arzın
bin metreden de fazla derinlerinden
ısıtmak ve aydınlatmak için yeryüzünü
karanlığa kazma sallayıp balyoz vurduğumuzdur.
bildiğim, zaman mefhumunu henüz yitirmediğimdir
ve bir ışık huzmesine tutunduğum!

1
biliyordum bir hayat var yukarılarda bir yerlerde
yukarılarda bir yerlerde toprağın kucağında
yeşil bir hayat
belki çiçek veriyordur şu an bademler
oğullarımızın kızlarımızın ellerinde
umutlanıyorlar belki de güneşe bakarak
gün doğumunda bekliyorlardır belki de, kim bilir!

II

Alvaro mutlak bekliyordur, o bekler!
ekmeğimizi-azığımızı paylaşmıştık,
bir keresinde domates getirmişti bahçesinden taze taze
bir keresinde bir dilim ekmeği dörde bölmüştük aramızda
aynı *"kader"*in uçurumunda umudu pay ediyoruz şimdi
madenci/ işçi; kara-kızıl ve meleziz
umarsız inilmez buralara, amaçsız hiç!
yaşamak ateşler içinde yanmak kadar zor
ve müthiş bir büyüklük kadar çekici
ve biz yaşamak istiyoruz, bekliyor Alvaro
kardeşlerimiz ve çocuklarımız, analarımız ve eşlerimiz
bekliyorlar

III

ve nereden ve nasıl sızdıysa
bir ışık huzmesi düştü alnına Jose'nin
o olmasaydı tanımlanamazdı karanlık,
o olmazsa renk ve can, umut ve yaşam olmazdı.
tutundum o mavi-sarı-kırmızı ışığa
bir de Manem'in eline
Rojaş'ın gözleri olduğundan da büyüktü, elmas karası
hangi canavar görse kaçardı
gülümsedik görmeyen gözlerle
yansak uçardık pervane pervane
durdukça sırt sırta güç buldu ellerimiz,
dayandık!!!

IV
işte Mario Sepulveda Espina, karanlıkları yırtan sevinciyle
"*yaşasın Şili*!" diye haykırarak karşılayanlarını
vatanından dünyayı selamlıyor
ve altı yüz yirmi iki metreden getirdiği
maden parçalarını çıkarıyor çıkınından
işte Carlos Mamani, Bolivyalı kardeşimiz
işte Urzua da geldi, vardiya şefimiz
tamamız arkadaşlar, safları sıklaştırın.

V
kucağımızda hava ve güneş
alnımızda emeğin yaratıcı onuru
bir yanımda Avalos, diğerinde Illanes
Mamani'nin nefesi nefesimizde
türküsünü söylüyoruz bir Anadolu ozanının
serin bir yel esiyor Bolivya'dan Arjantin'e
şimdi burada olmalıydı alımlı çehresiyle Guevara
şimdi burda olmalıydı tabu kırıcılar.

VI

yeni bir şafak vaktidir ve işte yeryüzü
ekranlarda milyon milyon Paris proleteri
başlarında madenci siper şapkaları ellerinde bayraklar
kardeşliği söylüyorlar, göz yaşlarında sevinç gülümsemesi
demiryolcular, otomobil yapıcıları, tekstil ve tütüncüler
üzüm kanından şerbet yapanlar, can kurtarıcılar
ışık yayıcılar ve ışığa pervane, can can diye koşanlar
hepsi bir aradalar derinlerde, hepsi bir aradalar güneşe doğru
çekiç ve gürz sesleriyle dövüyorlar karanlığı.

VII

üç milyar iki yüz milyonuz bu şafak vakti
Espina, Lorenzo, Ciou Lio, Mihayloviç,
Kristin Emiliana ve..., ve Yusuf ve Delil,
sözleşmemiz göğüs kafesimizde en genç yanımızla!
yeryüzü, gökyüzü ve dünya kardeşliği hakkına
çoğalıp yürüyoruz!

14 Ekim 2010

tuhaf ve maskeli bir gece

bu gece olağanüstülüklerle yüklü
kuzey yıldızı erkenden göründü bu gece
bu gece ay dolunayda, kıtaları, vadileri belirgin
bu gece Alman zenginleriyle yöneticileri
İngiliz çocukseverlerle Alman spekülatörleri
bir arada
sıra sıra, dizi diziler
televizyonlarda bağış rekabeti var bu gece
iki saatte yirmi milyon euro topladılar
nutuklar söylendi "büyük insani yardım" üzre
nutuklar söylendi sakat ve kimsesiz bebeklerle
sakat ve kimsesiz çocuklara dair
napalmlarla parçaladıkları çocukları unutturdular bu gece
zehirli gazlarla sakat bıraktıklarını
Iraklıları, Afgan çocuklarını, karaelmas gözlüleri unutturdular
bu gece çocukseverlerin çok şık çok renkli gösterisi
Diana'nın oğullarının sevecenliğinde
örtüp geçti Alman İngiliz ve Amerikan ceset tarlalarını
ne Filistin kaldı ne Ermeni-Kürt kırımı
Londra ve Berlin'in cömert lordları
vergiye saydıklarını verdiler yüksek rakamlarla
***

bu gece olağanüstülüklere sahneydi
yokluk-yoksulluk gökten inmişti
açlık ve işsizlik de öyle
sermaye "insanilik" kıyafetinde inmişti ekranlara
zehir ilaçtı, kirlilik akbeyaz
tuhaf bir hal vardı bu gecede
tuhaf ve maskeli...

18 Aralık 2010

borç haneme yazılıdır!

bab ı
kaç bin yüz milyon yıldır yolcuyum, ömrümün kaç yüz bin
milyon kilometresindeyim
emeğimde hoyrat bir el, yüreğimde kılıç yarası, tahayyülüm
makasta
dövüştüm hak cephelerde kudretli Kronoslarla
ölümlerde dirildim, çoğaldım yok oluşlarında eskilerin
vicdanımın ateşinde sönümsüz kordum, gürze döndüm
Ferhat elinde
İştahar'ın kutsiyetini emanet edip Cassino güneşine,
kızıl Bologna'da dağlara vurdum Munzur'a doğru.

bab ıı
bizim dağlara benziyordu Spartaküs dağları
Toskana toprağında kızıla kesmişti mavi,
yeşil, sarı, akbeyaz-siyahkara şaşırtmacada
buğulu yellerde ılık Akdeniz'den memleket kokusu
el ediyordu uzaklardan Casino tepeleri memleketimin serin
kırları gibi
günü karşılıyordu güleryüzlü, serinkanlı, tertemiz, inançla.

bab III
tarihten konuştuk, ve geleceğe dair güneşle can-ciğer olmadan.
çivili çıplak ayakları üzre kalkarak anlattı hikâyesini,
yana eğik boynunda kan dereleri,
mahzun bakışları alnımın ortasında çelik bir çivi!
bir yaman haldir artık halim,
amansız borçluyum hayatın günü gündüzüne!

bab IV
hayır damarlarını ben kanatmadım,
onmaz kılıç yaralarıyla kan revan içinde, şah damarlarımdan
kesilen benim.
danışıksız bildirimsiz kıyımlardan geliyorum,
kaosları-kabusları kırarak, günü erkenden görme umuduyla.
Crasssus'un altıbindörtyüzyetmişüçüncü kurbanıyım yani
karşımda Agamemnon donunda dişi kurt Asentenefosya
hoyrat kıyıcı, kaftanlı ve Hades'in ruhuyla efsunlu.

bab v
ama ufuk aralı, şafakta al giysisiyle o ulu düş
ses veriyor asi dağların zirvesinden
tiranı-tanrısı kendinde olana, anımsatıyor
kâbesi-yaradanı kendi olanı
gecenin gündüzünü, karanlığın güneşini!

bab vı
yaşama borçlu olmak gerçeğe borçlu olmaktır
ve dövüşmektir kadim zamanlar savaşçılarının onuruyla.

26 Ağustos 2010

eyvallah!

görmek istersen bakarsın,
bakarsan görürsün, ihtimaldir,
neredesin, kimsin, ne istiyorsun,
sorular birbirini izler, sorgularsan...(!)
aklın ışığı aydınlatır yolunu:
uzak, orta, yakın;
anlam kazanır mesafeler,
ufuk çizgisinde kaybolmaz güneşin
hareket sürer, döner dünya, gelir yeniden,
milyar kez yanıp milyar kez ışır
öldürür ve yaşatır, anlarsın:
hiçbir düzen düzen tutmaz hareketin zıt'ında,
evrilir, bükülür, dökülür, vurur ve ölür,
yeniye gebe olmaktır her canlıda kanun,
bireysel, toplumsal, ne olursan ol!
anaforunda sürükler çürümüşü, ezer geçer
zengin toprağında boy verir yeninin filizleri
yüzleri güleç, gözlerinde 'mübarek' bir sevinç..!
bakarlar ki birbirlerinin dilini konuşuyorlar,
gerçek dile gelmiş konuşuyordur; görür ve bilirler
"kul olmayacağız!" diye kucaklaşıp yürürler,
ulu bir güneşedir yolculuk...
ve bir kardeşçe eyvallah!

20 Ağustos 2010

zenginlerin "insan safarisi"

lüks bir gemi
güvertesinde mitralyöz yuvaları
birkaç redingotlu adam
resimaltında şöyle yazıyor: Rusya'da okyanusa açılan lüks gemi şirketleri heyecan arayan zengin müşterilere Somali kıyılarında korsan avı fırsatı sunuyor. Özel gemiler Somali'deki Cibuti'den Kenya'daki Mombasa'ya seyahat ediyor. Zengin müşteriler günde 5 bin 790 dolar ödeyerek, dünyanın en tehlikeli sularında dev tankerleri ve yolcu gemilerini rehin alan Somalili korsanların saldırısına uğramayı bekliyor. Korsanların saldırısına uğradıkları zaman da, Rus zenginler gemideki el bombaları, makineli tüfekler, roket atarlarla karşılık veriyor. Ekstradan günlük 9 dolar ödeyen müşterilere Kalaşnikof veriliyor. Ekstra 12 dolar ödemeyi kabul ederseniz 100 merminin de sahibi oluyorsunuz. Makineli tüfek ise günlüğü 475 dolara kiralanabiliyor. Gemide, eski özel tim askerlerinden oluşan bir ekip de bulunuyor.
Rus yatçı Vladimir Mironov, "Onlar korsanlardan da beter. Korsanlar en azından rehin aldıkları kişilere karşı dürüst davranıyorlar, bu insanlar ise sadece cinayet işlemek için para ödüyorlar" demişmiş.

gazetelerde
bir resim daha var
lüks bir S 320 Mercedes
169 bin Euro imiş fiyatı.
hediye vermiş onu Settar Aslan
–ki bağlı sendikanın başındadır–
Hak-İş'in başındaki Salim Uslu'ya.
"*işçilere hizmetlerine karşılık*"!
"*işçilere hizmetlerine karşılık*"(!)
75 milyon kesilmiş ücretlerden
verilmiş Mercedes'e.
ve Uslu öfkeli gazete haberlerine:
"*bize bir Mercedes'i çok mu görüyorsunuz*
arkadaşlar almışlar biz de biniyoruz" demiş, usulca!
ve bakın bu 'manzara' nasıl tamamlanmış
başka haberlerle.

haber no: 1
İngiliz Rooney –ki İngilizlerin millî takım futbolcusudur–
Altı milyar üç yüz milyon Euro'luk düğün yaptı,
ki bütün araştırma kuruluşları,
açlık, yoksulluk ve işsizlik 'koşaradım' yükselişte
diye yazdılar.
bir milyar yüz bin aç var gezegenimiz üzerinde.
İngiliz Rooney üç yüz elli bin Euroluk gelinlik giydirdi
"sevgilisi"ne,
bizim memleketin üç yüz elli bin genç kızı okul nedir bilmiyor,
üç yüz elli bin genç kızımızın herbiri,
alamaz
bin liralık gelinlik
sade bizde değil,
kara Afrika'da, Asya'nın derinlerinde,
Avrupa'nın doğusunda ve Amerika'nın Latin'inde de
alamazlar kendi bir liralarına bir gelinlik,
giyemezler pembe, beyaz ya da kırmızısından.
İngiliz Rooney, gündeliğine yüz bin Euro verip
yatlarla gezdirdi misafirlerini,
ki hepsi "*en fazla servete sahip milyarderler*" arasında.
özel jetlerle uçtular İtalya-İngiltere arası
tamı tamına altmış dört uçuş yaptılar,
yine de teselli buldu züğürtlerden bazısı.

haber no: 11
boyalardan halelere bürünmüş
kulaklarında zümrüdi kolyeler
Göçek adalarından birini
eşine hediye almış "bizim" zenginin biri
Zeytin adasını Zorlu'lar
Sedef'i Birgenler
almışlar
kimi Karaipler'de ada sahibi
kiminin adaları Pasifiklerde,
Meksika ve Guatemala önlerinde
Bahamalarda 'Rooter Cay',
Blackadore Cay ve daha başkaları.
tehlike büyüyor giderek
bu gidişle börtü böcek,
ve balıklar dahi
yurtsuz kalacaklar.

köln kentinin surları

kentin giriş kapılarından biri Ebert meydanındadır
gemi iskeletli rumuz, heyamola çeker tayfalar,
denize açılan altı kapıdan biridir.
taşlarında bomba izleri, ikinci savaştan
ötesinde Ehren'in tarlasında,
mumlar yanar, çocuklar için yıl dönümünde
Nazilere karşı toplandıklarında
yaşları sekizden on üçe kadardı
korktu önce Naziler
ve sonra öldürüp hepsini
zaferlerini kutladılar
şimdi her yıldönümünde,
toplanır her ulustan beyaz, esmer, kızıl, sarı
yakar mumlarla yeniden
başkaldırı alevini

I

orada bir yerde
bizim Cengiz de var
arkadaşım
nehre nazır oturur
ufuk çizgisinden görür kenti,
ve gururlanır durur.

II

bu satırları yazdım, tanığım Rhein (Ren),
ki Keltler ona akan nehir derlerdi,
derinden, iniltisiz ve ağır
bizim deli ırmaklar gibi değil yani,
etekleri *"tipler tarlası",* çeşit çeşit, akıllı-bön
sağırı, görmezden geleni, bağır bağır isyancısı
Hint'ten, Çin'den, Akdeniz'den
Sicilyalıları görmen gerek öfkeli şapkalarıyla
temmuzun yakıcılığında bora estirirler
ki herkes yaşadığı yere benzer
havada hain homurdamalar
gün boyu değişir maviyle karanlıklar.

gör!

bir yavru ceylanın gözyaşlarını
bir de dağların dikbaşlılığını gör
alev ile sabrın buluşmasıdır
görebildin mi bilmem
bir ciğerden yaralı anneyi
bir de vurulup düşen yavrusunu gör
zindan kapılarında anne-oğul görüşmesidir
bir suya hasretleri gör,
bir de güneşten kavrukları
toprak ile ciğerlerin buluşmasıdır
çatlak çatlak, parça parça,
kana su gerek, gözyaşına su,
kesilmiş fakat tüm pınarlarımız
ekinlerimiz kurudu,
güneş gözlü öküzlerimiz, en sevimli kuzularımız öldü
toprağı eşeliyoruz, tırnaklarla, parmaklarla
yara bere içinde, çatladı çatlayacak ciğerlerimiz,
su arıyoruz, kardeşim, su!

12 Mayıs 2010

bulan ve yaratan insan

Üç yüz milyon yıl öncesine dair
bir fosil beyin buldu dün bilimciler
bir kedibalığı-köpekbalığı beyni
beyinciği, lobları, omuriliği
sinirleri belirlendi tomografik incelemede
atalarıyla buluştu insan yeniden
milyon yıllar yakınlaştı
karadan denizlere denizlerden karalara
okları, çakmak taşları, putlarıyla
Afrika'dan tüm kıtalara yayılırken
elleriyle konuştu önce ve aklıyla sonra
sözcükler yarattı her yerde başka başka
doğanın mülküydü, ondan çıktı
mülk etti doğayı elleri-aklı ve yaşam bilgisiyle.

şimdi;
bir hücre gönderip aksak bölgelerine
beden yaratıyor yeniden
aksaksız.
ben yarattım diyor
yaratan benim.
yüz milyon kilometreleri katederek sonsuz mavilikte
komşular buluyor bize, ak sakallı pir-ü na fani
harikalar yaratıyor rüzgârlardan
ve güllerden melodileriyle.
şimdi;
arı ve karınca ordularında
kendini yaratıyor emekle
yeniden.

06 Mart 2009

bizim Deniz

bizim köylerin yaşlıları, kuvvetle muhtemeldir
görmemişlerdi seni,
hâlâ anlatır dururlar sofralarındaki sohbetini
"*Bizim Deniz*" der mesela seksen beşinde Ali Amca,
ad oldunuz çocuklarına ve torunlarına
Diyarbakırlı Salih'le Urfalı Hamit bağdaş kurmuş anlatıyorlar
Filistin'den, kurtuluştan, Kürt ve Türk kardeşliğinden
konuşmuşsunuz
Kale Kilitli Hüseyin'le Malazlar'daki Ahmed'in evlerinde
en görünür yerde durur resimleriniz
Paşabahçe işçileri, Akhisarlı tütüncüler, Kürecikli köylüler
onur ve direniş bahsi söz ise
Bizim Denizler diye girerler söze
Zap'ın geçit vermez suyu adlarınızla anılır mesela
mesela dara çekildiğin topraklardan üç bin kilometre uzaklarda
On üç yaşındaki bir kız, altı Mayıs 72'den otuz yedi yıl sonra
resmini takmıştı yakasına Deniz,
sordum, tanıyorlardı daha küçükleri ve daha büyükleri de.

1
bizim oralarda kardeşim, en güzel sözcüklerden biridir kardeş,
pepuğun ötüşündeki gizdir, en dokunaklı ağıtlarımızın
baş sözü
ismin isimlerinizin hepsidir; Sinan, Kadir, Alpaslan,
Yusuf ve İnan'dır mesela, Çayan'dır, Cevahir'dir, Ulaş'tır
Cihan'ı senden ayıranını görmedim,
Ömer'in yaşadığı topraklarda isyana bayrak oldunuz
Diyarbakır kalesinde dirençtir mesela,
ozanlarımızın ağıtlarında İbo, Gökhan, İmran
Ankara göklerinde küçük kardeşiniz Erdal'dır mesela
zulme isyanda, kurtuluş için devamlılıktır
bir yumruğun Kürdün isyan bayrağı
diğeri emperyalizme öfke patlamasıdır,
kuşağından üç kuşak sonrasında da
"*hava, toprak ve su kadar*" çok olup
havadan, sudan ve topraktan
ve yarattıkları demir, çelik, şeker ve bakırdan
ve buğdaydan ve ekmekten en az yararlananlar
özgürlüğün ve kurtuluşun türkülerini söyledikleri her yerde
bayrak bayrak taşıyorlar isimlerinizi
ve geleceğe ve ufka bakarak çocuklarımız ve torunlarımız
bizim Denizleri konuşuyorlar, ne mutlu!

II

derler ki zaman zalim bir hızla akar, silinir hatıralar
adlar unutulur, belirsizleşir izler, bellekler eskir,
ve kurallardan konuşurlar, istisnalardan ve yasalardan
doğaya ve topluma dair, insanın insanca serüveni üzre,
mavi beyaz mor bir kardelenin gelişi örneğin bahar tazeliğidir,
ilktir
badı sabahta kuş cıvıldamaları yaşam çağrısı
ve dağlarımıza her doğduğunda güneş, umut göverir
ve yürekten yüreğe, ve beyin ve elbirliğiyle
örste dövülüp ateşte pişerek, isimleriniz dillerinde
yürüyecekler yeni nesillerimiz geleceğe
hava, toprak ve su ve ekmek kadar gerçek
olacak kardeşlik ve eşitlik
ve zamanın ve doğanın kurallarına eşlik ettikçe
yaşamın toplumsal yasaları işledikçe yaşayacak adlarınız

6 Mayıs 2009

onsuz olamadım

hazanda,
yaprakların arasında fısıldayarak
dolaşan yeşil ve serin rüzgârda
gittim amansız uzaklara
uzun gurbet türküleri dilimde
içimde hüzün
hüzün
tüm zamanlarımın eksiksiz ruhu
ne geride kaldı
ne üç adım ileri gitti
onsuz olmadım hiç
onsuz olamadım

10 Haziran 2009

Hrant giderken

Hrant, artık biliniyor, ülkemiz Ermenisi aydın
"*katli vacip*" ilan edilip hükmü infaz edildi
üç yüz bin kişi yürüdü cenazesinde, üç yüz bin kez haykırarak
kulislerde, müdür odalarında, karargâhlarda fetva kesenlerin
yüzüne karşı, ihanetin ve caniliğin perdesini yırtıp
yakalarına "*suçlu sizsiniz!*" diye yazdılar.
yargıçlarla savcılar gözlerini kapayıp kulaklarını tıkadılar
tetikçilerin ardı "karanlık"tı, kapalı kaldı suç sandıkları
ve toprakların derininden "faili meçhul" kemikler
başlarını kaldırarak dozer kepçelerinden
asit eriyiği, siyanür artığı, yaralı,
kurşun izli kafataslarını tutarak
olmayan elleriyle
Kürt, Ermeni, Süryani, Zaza kimliklerini söylediler
"*olmayan*" dilleriyle.

22 Haziran 2009

taş atan çocuklar

işte edebiyatta yenilik,
politikada, söylemde
eylemde yenilik!
taş atan çocuklar, elle
sapanla, ayakla
ayarına nasıl gelirse öyle
yüzlerinde muziplik
gözleri parlak, kısık ve dikkatli
"*atletleri ıslak, yürek atışları hızlı*",
seri atışlı makineliler gibi
mevsimine çağrılı kuşlar kadar şen
yürüyorlar saflığın zirvesinde
beşinde, yedisinde, onunda, on üçünde
on beşi-on altısındalar
alınlarını topraktan kaldırıp
ufka yöneldiklerinde
artık dikbaşlı, asil ve zordurlar.
taş atan çocuklar
Kürt, Filistinli, Arap, Hindu ve sair
zindanda ve sokaktalar,
işlikte ve okulda,
gözleri çakmak çakmak, elleri maharetli
sevinmek hakkımızdır
gelecek güzel olacak!

14 Mayıs 2009

karşı yakanın gelinleri

(havada sallanan bir el
sınırın öte yakasında
kalabalıklar ardında
havada sallanan el
“buradayım” demek için!)

karşı yakadan gelirler
al duvaklı, zılgıtlı,
dikenli tellere işlemiş etleri
kan revan yürekleri
bu yanda işler zor
memleket durur öte yanda
mayın patlaması, kurşun sesleri
kanın sınır aralarındalar
“*berdel*”in, “*kan davası”*nın gelinleri
görmediklerine kaçırılmış
topraklarında sürgün.

öğrenmeye dair

gönül deryası engin kişiler
öğrenmeye dair sözler söylediler
"*bilmek yetmez, öğrenmek gerekir!*"di önce,
ve cehlin kılıcını kırmak için
neyin ve nasıl olduğunu;
neyin ve nasıl olacağını
öğrenip anlamak gerekirdi
ve sınırsız kitabından öğrenmenin
yol ile erkanın deminden
yar ile yaranın narından
ve cümle diyarların kâmillerinden
öğrenip yürümekti marifet
***
yürümeye çalıştık,
yol ıraktı, engebeli, dikenli
pusular dizi diziydi, yollarda avcı köpekleri
mayınlarda ayaklarımız
sınır tellerinde tenimiz kaldı
karıştı toprağına kanımız
kalkıp yürümekti marifet
nereye ve ne için gittiğini
bilerek,
yürümek..!

topla beni kalmayayım öksüz

Fistanına topladığın bedenimdir
parça parça kollarım bacaklarım
ciğerlerim ve yüreğim
ah anacığım, senden aldım sana veriyorum
topla beni kalmayayım öksüz
makarnayı yediğime say istersen
istersen payımı bir al güvercine ver
ülkemizin göklerine götürsün beni
kanımla boyanan kırlarımıza
***
bu topraklar yediveren olacak biliyorum
suladık kardeşlerimle kaç on yıldır
göz bebeklerim uçup gitti yüreğim sende
beni fistanına sar bırakma haramilere
kirletmesinler anılarımızı, bırakma
bırakma ki geleyim yaşanacak yıllarımın baharına
bırakma ki açayım yediveren doğan günle yeniden
renklerim menekşe, gül ve berivan
buğdayın başağına yemin ederim ki
çağırdığında evimizde olacağım.

5 Ekim 2009

bu dünya, bu çocuklar

sekiz yaşındaki Diyar
"*uçak sesleri geldiğinde korkuyorum*" diyor.
savaşı durdurmaktan
uçakları ortadan kaldırmaktan
söz ediyor.
Diyar'ın yaşamında
uçaklar savaşla özdeş.
sanıyor ki Diyar uçaklar suçlu.
Yakup, İhsan, Ferhat
Kübra ve Rozerin
Berfin ve Rojin
"*çocuklar ölmesin!*" diyorlar.
sekizinde, dokuzunda, on birinde
on üçünde, on beşinde
demir parmaklıklar ardında
"*ağlamasın çocuklar!*"
Daham, Dansık, Rewan, Welat
kayboluyorlar bir seher vakti
bir akşam üstü
anaların yüreği sancı
dilleri ağıt.
çocuklar, çocuklar
sapan çeken, taş atanlar
"*örgüt militanı*" çocuklar.
Bu iş kazanıldı sayılır
Dünya; gözün aydın!

24 Nisan 2009

yirmi altı yıl sonra gelen mektup

dün eski bir idamlığın karısına yazdığı
'son mektubu' verdiler, yirmi altı yıl sonraydı
yirmi altı yıl önce
tabure düşürülmeden birkaç dakika önce
"*son diyeceğin*" fasılında kırık bir kalemle
ama özenle, içten
hasret ve şefkatle yaşama yazılmıştı
vardı yerine yirmi altı yılda
"*arada on binlerce kilometre yol mu vardı?*"
diye sorma
zaman o zaman değil
yakındır tüm uzaklar günümüzde
en fazla iki günde alınıyor şimdi uçaklarla
dünyamızın iki en uzak noktası
arasındaki mesafe

mektubu yazan dar ağacına yürüdüğünde
dokuz yaşındaydı oğlu, şimdi otuz altısında
yani Cahit Sıtkı'nın ömrün yarısı dediği zamanda
otuz altı yaş bizde, nüfusun yüzde altmışının
ortalama yaşının üzerinde, ortalama ömrün
yarısından biraz fazla
yani demem o ki, vurulmamışsan ortasında alanın
kuytularda pusularda ya da korunaklı işkence evlerinde
almamışlar ise canını
yaşayabilirsin altmışa-yetmişe kadar
ama koparıp alıyorlar böyle genç yaşında da
"*şalgam gibi kafasını adamın*"
onlar gibi düşünüp onlar gibi yapmadığın için.

29 Temmuz 2009

çok konuşuyorlar çok!

çok konuşuyorlar çok
her şey ve herkes üzerine
defalarca aynı kalıplar içinde.
Hint'ten Çin'den Hattuşaş'tan gelmişler
alınlarında yıldırım dilleri balyoz
çok konuşuyorlar, yalnızca ve hep
ekmeye, biçmeye yoklar, konuşmaya çok
insan ve emek üzre
doğa ve kozmos üzre
yerin ve göğün yasaları, renkleri, fırtınaları
ayrılmaları ve birleşmeleri üzre
buğdayın verimliliği, insanın çalışkanlığı
emeğin *"kutsallığı"* üzre.
üretimden, kitlelerden söz ediyorlar
yaratıcı inisiyatiften ve durmaksızın çalışmaktan
uzakta ve yükseklerde durarak
çok konuşuyorlar çok!

17 Haziran 2009

yerini bilmek!

burjuvanın ağalıktan gelmesi
bir de vahyin bulutuyla kuşanmışsa
fen'in öldürücülüğüyle bir de,
bir de cehlin gözbağıyla donatılıysa
kafası rant, eli-ayağı kilo kilo altın
tutuyorsa yani;
yani beyni yüreği hain; eli-ayağı caniyse,
işte aramadığın düşman!
onu
tanıyacaksın eni-konu.
sen aç-sefil, yıkımlar içinde;
iş ve ekmekten yoksunken
onun ağır makinelilerin koruması altında
sevinç naralarıyla kurumlanması;
kafası-kolu-yüreği emek olanla
kafası-kolu-yüreği rant ve kan kokan
arasındaki farktandır!
o senden değildir, haşa, sen ondan değilsin
görüp aradaki dağları, sağlamca örmelisin safları.
bu, tarih denen binlerce yıllık akışın
acımasız yasasıdır
tanımadan ve yararlanmadan olmaz
gerekleri yerine getirilmelidir
kurtuluş yoktur başka türlü
emri halk ve emri hak budur!

20 Ağustos 2008

onları gördüm

Ş. Aydın ve M. Kılınçaslan'ın anısına
–Aşağıdaki dizeler, Hüseyin Cahit Kırmızıgül'ün
'aynıyla beyanı'ndan yararlanılarak yazıldı.–

Onları gördüm, üç'tüler
ellerinde ekmek, domates, peynir
Pendik'te, Tuzla önlerinde, Kroman çelik yanında.
bağdaş kurup toprağın bağrına
pay ettiler kardeşçe
ekmeği, domatesin alını
ve peynirin akını
değil sadece, özlemlerini ve umutlarını da
harç ettiler yeniden inşaya.

1
onları gördüm, üç'tüler.
Eminönü'nde, Üsküdar'da, Beşiktaş'ta
çay içtiler Yeşil Kahve'de
yürüdüler sonra Atikali'den Beşiktaş'a
Pendik'ten Kadıköy'e
Minibüs paraları yoktu.

II
onları gördüm, beş'tiler.
geleceği kuruyorlardı belli
Bahar Eylemleri'ni konuşuyorlardı, Zonguldak'ı
NETAŞ'ın küçük parıltısını
OTOSAN'ı, Makine Kimya'yı, TOFAŞ'ı, Ünaldı'yı.

III
onları gördüm, çoktular.
dingin bakışları ışık ışık
yüzleri, binleri konuşuyorlardı
bir yeni baharda İzmit'te
helalleşip kardeş sofrasında
söz kestiler baş eğmeme üzre.

IV
onları gördüm, çoktular.
kadim halkların boyun eğmezliğine sadık
zor zamanlardan geliyorlardı
yürüyüşleri geleceğeydi.

onları gördüm, bir eksik değillerdi.

24 Eylül 2008

yeni yaşama doğru

baktım,
barbar kabilelerin iniltileriyle
ellerinde mızraklar, kelle kesiciler,
çakal ulumaları eşliğinde
geldiler.
Okları yıldırım hızında, okları keskin
üst üste aralıksız, makineli tüfek atışında
savuşturulması zor oklarını savuşturdum.
geçip gittiler paralelimden.
baktım,
bir ala kuş yanıbaşımda
yol verir nazlı gözleri ışık saçarak
baktım ellerimle yükseliyor toprak, yeşilli
mavi enginleri, heybetli dağları yan yana.

baktım,
arslan yeleli bilge adam
salık veriyor yeni bir yaşamı:
“işte –diyor– yeni yurt, insani her şeyiyle sizin,
unutmayın ama, üzümü kırka bölenlerin hak bilirliğini
toprağı, suyu, çiçekleri, buğdayı sizin
boy versin kardeşliğiniz yayılsın evrene.”
baktım,
çiçekler açıyor beyaz mavi
çiçekler sarı kırmızı
çiçekler yeşil eflatun
boy boy dallı budaklı
ılık rüzgârda türkü sözleri
bir yeni yaşamdayız
ne mutlu!

5 Kasım 2008 /02:30

bir bayram arifesi

gezici sokak sanayidir bizde mendil satıcılığı
Simit arabası ardı sıra koşturmak
altı-on dört yaş çocuklarının hülyaları yarım yamalak
kimi mavi göğün derinlerinde bulur varılmaz dünyasını
kimi martıların kanat çırpmasında yakalar türküleri
kiminin ağıtlarında memleket hasreti
kiminin cebinde eskimiş mektuplar
kimi saklar ağladığını
kimi yakalar adamı küfrün tam ortasında
binde yüz eli üçü ölü, binde yetmiş sekizi sakat
çoğalır yine de çocuklar, çoğalır
Bayram olur, Metin olur, Süleyman ve Nazif
Nâzımları var, Namıkları, Nurettinleri
Nurtepe'de, Bayramiçi'nde, Alibeyköy'de,
ellerinde boya sandıkları, mendil torbaları, kalem takımları
koştururlar gecekondulardan hallice semtlerin caddelerine

1
ölümsüz değiller hayır, insan ve acılı hepsi
öfkelerini dökmeden aydınlanır gibi ortalık
koşup giderler gece yarıları sabah erkenlerden
yatıp kalkamazlar kiminde duvar diplerinde
ezilmek onlar için, vurulmak, açlık ya da sakatlık
geleceklerini düşlerler güneşli baharları da,
titreyerek savuştururlar üşümelerini
ağlarken güler gülerken ağlarlar

II

koşturup gider altı-on üç yaş çocukları
yaşıtlarıyla rekabette kan ter içinde
İstanbul cehenneminde koşu revan
ekmek derdine ilaç ve kalem için
zaptiye düdükleri uykularında kâbus
kurnazlıkları gülücük
kiminde kaçar kurtulurlar
kiminde can verirler ecelsiz

III

memleket egemenlerinin hükmü mutadı
"*suçlular ailelerdir, göndermesinler sokak işlerine çocuklarını*"
kim bu hale getirdi memleketi, dünyayı kim?
örtülür sorular, mesut katlin avukatlığı
ölüm fetvanın sultasında
suçlu: sokak sanayinin kurbanları!

08 Aralık 2008

Bursa'da yanan beş kadın işçiye

makine tıkırtıları, iğler
saklambaç oynuyor ışıkla iplikler
iplikler beyaz, siyah, sarı
dışarda akasya tadında buğu
gelmek üzere Bursa baharı
iplik değil sanki bitimsiz yollar
dolambaçlı inişli çıkışlı
tik tak tik tak
tökezlemesiz işliyor mekikler
kapılar kilitli
simsiyah bir karanlık
biz beş kişiyiz, hayır yüz beş,
üç bin beş ve daha fazla
dokuduğumuz yüreğimizin sızısı
her çentik alnımızdan bir damla
her ilmikte ahımız var

I

15'inde Hatice Kayseri'den
ara işçi el altında
ne lazımsa yetiştirecek anında
durmayacak yedi buçuktan akşamın yirmisine

II

Sultan Bursa Gemlik'ten
sarı-kızıl saçlı Kürt kızı
suskun düşünceli
yanımdaki makinede oturuyor
ağlıyor kiminde için için
başlarken biçmiş parmaklarından birini
sigortasız asgari ücretli
kaçamak bakışlarını görünce makastarın
gülüyor gözlerinin içi, mahcup

III

göçer Selma 24'ünde bir çocuklu
yatalak eş, iki yaşında kız çocuğu
beklerler yolunu
sabrı sayıyor saatler yerine
titriyor, koşuyor, saçını ısırıyor
kaç parça çıktı makineden, kaç mekik gitti geldi
ütüden kaçı geçti, defolu hangisi ayırıyor, sayıyor
toplayıp düzenle koyuyor kutulara

IV
ve Boşnak kızı Nazende,
sarı teninde ter, gözlerinde yeşil yaş
nişana üç hafta var, örüyor günleri

V
bu tempo, bu hay huy içinde
bir alev yükseliyor köşeden
kapı kilitli, duvarlar geçitsiz, pencere yok
umarsız koşturuyoruz duvardan duvara
tutuşuyor bedenlerimiz, yok duyan-gören
seher rüzgârında savrulacak küllerimiz
"*beş genç kadın işçi yanarak öldü"* diye
geçecek Ajanslar
ve muhtemeldir ki patronumuz
üzülecek iplik bobinlerine.

29 Aralık 2009

bilginlere davetimdir

bilginlere davetimdir
biyologlara, genetikçilere
fizik ve kimyanın bilginlerine
astrofizikçilere, uzay bilimcilere davetim
ışık hızıyla ölçsünler beynimizin temposunu
kıvrımlarının her birinde kaç milyon kilovat aktığını
ve saniyenin milyonda kaçında kaç milyon farklı konuyu
aynı hız ve aynı merakla yazadurup koşturduğunu

1
bakın bir ulu deryada yalımlanan ateş içindeyim
bir lav bahçesinin pembe beyaz yeşil ve kırmızısıyım
kulaçlarım Mezopotamya'dan Avrupa'nın Batısı'na
Hindi Çin'e ve Pers'in tarih arkasına vuruyor
aranızdayım bir hamlede, ellerimde zümrüdü anka
Simurg'un acemi katılmışı meraklı bakışlarım
Kaf'ın ardındayım güneşin davet ettiği topraklarda
tahayyüllerime sınır çizen gaddarları hakladım da geldim

II
kaldırdım sınırları vahşilerin ok yağmuru altında
zulmün kılıcını kıran bilim işçisiyim
toprağın gücüyüm, göğün aydınlığı
kök hücrenin yankı veren sesi
sözüm söz: yok olup gidecek ufkumuzu karartanlar

III
onlar ki ayrık ve hasret bıraktılar Kabil ve Habil'den beri
söylediklerine bakılırsa değişmez ve değiştirilemezdi 'kaderimiz'!
aşılamazdı burçlarından ölüm yağdırılan zor dağları
baştan aşağı ateş, baştan aşağı imhaydı yol
ya yok olacaktık ya teslim!

IV
ama kaynadı sular, kapaklar eridi, yıkıldı bentler
dereler ırmak ırmak güneşin ve toprağın koynunda
tükenmez enerjide ışıldayıp duruyor bak şimdi hareketin sırrı
berrak türkülerimizde halaya durmuş yıldızlar
ve savruluyor tüm tanrı atıkları katmanların en derinine
bilmece değil, anahtar sende ey insan soyu, bil ve çöz

v
bir ulu davettir kardeşliğimiz insanlığa ve galaksilere
topraklarımız bin versin, zehirler atılıp aşılsın sınırlar
şenlensin göklerimiz turnaların türküleriyle
kuralım haramisiz dünyanın sınırsız kardeşlik sofrasını
toy kurup halay duralım insan için ve insana dair

vı
bilginlere davetimdir
dağılan bedenimi geri istiyorum
kopuk kollarımı, akıp giden gözlerimi
parmaklarımı istiyorum, asit eriyiğindeki
çekin yüreğimden elektrotları
bir yıldızım olsun yeniden göklerde
yaşamın canından can istiyorum
ışığın ve ışının gücünden yaratın beni.

5 Nisan 2008

“dışarı”da(!)

dışarıdayım
ömrün zaman aşımında.
karşıda mitralyöz taburları
geçiş yolları yıkımda.
bir gemi duruyor tuzla önlerinde
vinç çengelinde Serkan’ın cansız bedeni.
iki yüz yıl ceza istedi savcının biri
yazılar yazmış bir gazete yazarına
adalet ve istikrar adına cübbe yakasına gömülerek.

1
dışarıdayım, kalabalıklar arasında beynim kasırgada
alnımda şimşekler yüreğimde kılıç yaraları
dışında değil kandayım.
"*dışarı*"da olmak gün doğumunu, gün batımını görmektir
mesela,
ayazda üşümek
saat dört gibi yola düşmek
eksi onlarda inşaat iskelelerinde umutlanmak
ve küfretmek
ve "*böylesi hayatın*" diye başlayan muhabette
henüz sabah bile denmeyecek saatlerde
Çıldır gölünde balık tutmayı düşlemektir mesela.
tuhaftır yani dışarıda olmak.
"*dışarı*" cıvıl cıvıl değildir her zaman
Haydarpaşa-Gebze banliyö treninde uyuklamaktır bazen
sabahın 'körü'nde-gecenin karanlığında pusuya düşmektir.
bazen yakayı ele vermeme ustalığı
'sır'rı saklı tutabilmektir bazen.
pusuyu hissetme uyanıklığı
yorgun görünmeme halidir bitesiye yorgunlukta
bir toplantıdan gelmiş gibi olmayacak halin.
uykusuz geceler sonrasında
dinç ve güvenli ve hazır cevap olmalısın daima.

II

"*dışarı*"da dört mevsim açar hafızanda
elleri ellerinde küçük bir çocukla
papatya toplayabilirsin mesela.
o minnacık ellerinde papatyalarla annesine koşarken
sen beton yığınlarından kaçıp
bir deniz kentinin uzaklarında
kıyıya vurabilirsin dalgalar eşliğinde.
elin-ayağın boşalmış, yüreğin çatlayacak gibi
bir taşlıkta oturup kaybolursun hatıralar okyanusunda.
Nurettin gelir aklına mesela
o gün gibi hâlâ duruyordur yanıbaşında
gözlerinde yaş-titrerken yarı sevinç yarı korku dolu
komadan çıkışına bakarak
orta uzun parmağını uzatarak 'tamam mı' deyişini anımsarsın.
kırk koca yıl önce bir Ankara seherinde
Maltepe'de bir küçük çorbacı dükkânında sohbettesinizdir
mesela
ya da Alemdar sinemasının önünden geçerken palalarla
saldırmışlardır dövüşmüşsünüzdür paramiliter güçlere karşı
saatlerce ve ölümüne.

Samsun'un bir yiğit oğlu Nurettin
uzun ince sarışın/arkadaş canlısı, mert ve insan!
barikat kardeşliğinde ateşle imtihanda sınanmış arkadaşlığınız
kavgaya durmuşsunuz sırt sırta Ankara önlerinde
ve bir daha görüşememişsiniz.
ekmek kavgasında emek kavgasını örmek üzre
ve ileride taze bir baharda, gün ışımında
Kocatepe'de görüşmeye sözleşerek
eyvallah deyip ayrılmışsınız.
gazeteler yazdı vurulduğunu
bir yaz ortasında kahpe bir pusuda
gidemedim, yollarda kolbaşları vardı, yasımı yalnız tuttum
ve vurdum dağlara.

III

dışarıda bir yanın gidenlerle içeridedir
ve ‘kuş kadar hafif’ değildir öte yanın.
kuşlar var evet renk renk çeşit çeşit
tek kalmışları feveran içinde
sen bölük bölük gidenlerle gökyüzünde
tahayyülde oralarda bir yerdesin
öylece...
yağmur döverken pencereleri sırılsıklam kan ter içinde
uzanır gidersin memleket memleket
çıkar boğazın derinlerinden bir zümrüdü anka
alnına sert rüzgârlar durur, uyanırsın:
işte zorlukların ve zorunlulukların dünyası
otobüs kuyruğunda asık suratlar
yaşam hikâyeleri alın çizgilerinde
eve eli boş dönmenin ruh yorgunudurlar.

IV
bir tuhaf haldir bazen dışarısı:
sevinç üzünç karışımı
kalabalıklar ortasında yalnızlık
ya da her an her yerde enselenme
kıyasıya umuttur gün doğumunda, ışıl ışıl
ölümlerde ve alıp götürmelerde donakalmaktır.
resimli afişleriyle aranan arkadaşların adlarını okuyarak
geçip gitmektir bir yakadan ötekine.
doğu ekspresinde yolculuktur en sıkı aramalarda
içeridekileri görebilme hayaliyle tutuklu taşıma araçlarının
ardısıra bakmaktır.
adını unuttuğun bir romanda
"*sen dışarıdaysan partin dışarıda işbaşındadır"* öğüdünü unutmamaktır mesela.
zulmün bidad olamayacağına dair
yaşama umutla sarılma üzre
ve gecenin gündüze gebe oluşuna dair ne varsa
aklın ışığı ve yüreğin harında haykırmaktır.

v

yani demem o ki kolay hal değil, dışarı çoğunca içeriden de
içeri.
dışarıda 'toprak gibi sabırlı' olmalı ve rüzgâr gibi cesur
ve zayıflıklarını sarıp-sarmalayıp
bir dipsiz kuyuya atmalı!
ispiyoncuya dikkat etmeli dışarıdaki mesela
ve avcı köpeklerine yakalanmamaya.
sokak labirentlerini iyi bilmeli ve apartmanların
bahçe geçişlerini
kahvehane kültürünü küçümsememeli
ve fakat akşamcı olmamalı hiçbir zaman.
kalabalıkların uğultusuna karışmalı bazen
işi olsun veya olmasın geçmeli Topkapı'dan, Salıpazarı'ndan
kulak vermeli mesela ülkemin herbir köşesinden seslere
renk renk, şive şive, dil dil.

vı

dışarı 'hey özgürlük' denecek türden değildir.
o elde edilecektir "*tırnak ile diş ile*"!
sabrın döşüne inancın kılıcıyla yazılacak umut
başka yol yoktur.
"*birleşe birleşe kazanılacak*"tır!
iradenin ve ısrarın vaktidir.
ekmek kavgasında emek kavgasını örmenin vakti.
engine de deli gönlüm engine
gel duralım şol kurtuluş cengine
bir yol eyleyelim ilmin ilmine, ışığa ve yüreğe.

kök hücre, laboratuvarda canlı uzvu, bilim ve insan

yüz yıl yaşanır mı, yaşanır
yüz elli dahi mümkün diyor bilimciler
Afganlılar kırkında ölüyor ama
Sudanlılar günde biner biner
can veriyorlar açlıktan
kemikleri derilerinin üzerinde.
umutsuz kuşaklar artıyor diye
uyarıyor sosyologlar
söylediklerine göre
yokmuş
bekledikleri bir gelecek
on sekizinde, yirmi beşinde
"önümüz belirsiz
neyleriz yüz yıl sonrasını
yüzyıldan öncesi lazım bize
mesela ne olacak yarın?"
şimdi soru bu!

yaşama koşu

koşum yaşama dairdi
nefes nefese
doğayı sevdim
akarsularını, enginlerini
bin yemişli,
bin menevişli ağaçlarını
insanın hilesizini
insan olanını yani
hiçbir zaman hiçbir yerde
girmedi kitabıma kaytarma
bilmiş cehaletinden korktum
bilim nehrinin
ve kolektif aklın
muhtaç ve hasret
öğrencisiydim
aradım ömrümce günü güneşi
ak saçlı, tarih yüzlü çağlayanın
daim inleyen damlasıydım
kiminde dağıldı yüreğim har ile
kiminde dağlandım
boyun eğmez bir direnişçi iniltisinde

06 Ekim 2008

görüyorum

bir büyük ırmak görüyorum
kudurmuş dalgalarında öfke yıldırımları
su değil akan, kan ve toprak ayakta
bulanık yığın yığın
hoyrat bağırmalarla dağlara vuruyor
tüm bentleri yıkıp geçiyor, görüyorum
görüyorum fareler halinde kaçışan orduları
darmadağın şatolar, saraylar
gök gürlemesinde alevler yağıyor
lavlar arasında bir yeni güneş görüyorum
altın ışıltısı gözlerle gülüyor
duruyor tüm iniltiler o gülen gözlere bakınca
mavi mavi açılıyor nehirler
yeşilin ve kırmızının ortasından çiçeklenip geliyor gün
açılıyor gelincik çiçekleri, sevdalı laleler
ellerinde maharetleri, gözlerinde şevk kıvılcımları
insanlar görüyorum
yürüyorlar kelebekler arasında ağlardan geçip
yeniden yaratmaya...

şehzade buyruğu

(“*buyruğumdur”* diyende sultanı Osmani kılıçlar baş keser,
etek öperdi vezirler, yılışırdı soytarılar, harem başları
ve cümle kapatmalar.)

I

buyurdu şehzade (Beyazıt), çıkıldı ava
etrafı bi idrak düzüldü sıra sıra
bir acemi oğlan mirlinüva behavra
ilk av yalnız ceylan yavrusu ürkek
bakışları avcıların göz bebeklerinde
buyurdu ki şehzade “*ikirciklenme mirlinüva*
bakma ilk avın bakışına, ki alışasın dahasına”
çelebi Abdurrahman gördü Mihrinin gözlerini
yaralı gözlerinde karacanın
ve azap içinde indirerek gözlerini, çekti yayı
ve ilk sevdadan da beter
unutamadı ömrünce bu ilk “avı”.

II

ve buyurdu ki sultan Beyazıt
“*karışmaya reaya sultanlar savaşına*
size düşen dedi sultanlık kimdeyse ona
biat edip boyun eğmektir
çekemez hiçbir kul
hiçbir efendiye kılıç bilesüz.”
ve asıldı kılıç çekenler bir bir
sallandı kesikbaş ölüler
ibret için, günlerce.

III
sonra ne mi oldu?
Cem sürgüne
oğlu ölüme
gitti.
ki üç yaşında bebeydi oğuz han
gelenekti amma
rakipsiz olacaktı hanedan
gelenekti
saray entrikaları, hile ve riya.

IV
sonuç: kahpedir devletlüye yaverlik eden
gerçeğin yerine riyayı seçen
her kim kul olursa padişaha şaha sultana
lokması haram içtiği kan
özü hayın sözü hayın bakışı hile

Halil Alkan'ın kanı

Halil Alkan'ın al kanı
aktı toprağın derinine.
toprak ürünsüz ürünlü
umutlu umutsuz.
toprak yağmura hasret
Alkan taneye.
kavruldu toprak
kavruldu Alkan
kan kırmızı!

aklın ve ışığın uğultusu

bu rüzgâr uğultusu değil
tipi boran değil
tsunami gibi de değil
toprağın, suyun isyanına benziyor da
onun gibi de değil
ondan da fazla bir şey.
daha karışık daha karmaşık
uğultulu bağrış çağrış içinde
renk ve öfke karışımı bir şey.
ki rüzgârın, tsunaminin, yıldırımın
toprağın ve suyun tümünün
isyanına benziyor.
ama farkı var yıkıp geçmiyor sadece
yapıyor yeniden genç ve yaratan elleriyle
bayrak, sancak, makine
buldozer, balta, keski
bıçkı, makineli, tank, top
fabrika, bağ-bahçe, yeşillik
adı isyan
adı üretken
adı inşa!
aklın ve ışığın uğultusu bu!

dağınık saçlı ülke

"dağınık saçlı coğrafya
sert ve parçalanmış
ve katillerin kuşattığı sınırlar."
böyle tarif etmiş
Suriyeli Helim Yusıv
Mezopotamya topraklarını.
ben de diyorum ki,
dağınık saçlı, kederli ülke
sevdalanmışsa çiçeklenmeye
çiçeklenir saçlarından
açar yediverenler.
ki;
Fırat inler bir yanında
alevler içinde Ağrı diğer yanda
kayaları deler incirler
kardelenler mavi beyaz
isyana durunca topraklar
ne mayın tutar, ne tel örgüler
gün saçlı Ağrı'dan
iner gelir hürriyet!

madenciye türkü

madencilere
bir türkü armağan etmiş Anadolulu bir ozan:
“madenci kazma sallar kayalara
madencinin karası da kara
dar koridor kompresör
kesik kesik baret lambası
ışıklar alarmda yollar kesik
hey madenci, madenci
tut ışığı izleyelim
ne sen göçek ol ne ben göçük.”

1
bir diğeri cenneti tariflemiş,
bu dünyanın güzellikleri
ve bollukları üzerinden.
ve “amansız yargılayıcı kim olabilir” diye
sorarken öteki
“*kendi yanlışında geçiştirici”* demiş
bilge diyarında oturan.
asalak alçalma adıdır oralarda çünkü
demiş birincisi
ve hak edilen emek verilendir diye sürdürerek
ve varsa biriktirip dönüştüren yaşama dair olanları,
demiş
daha ileridedir başlama noktası
öncekinden.

II

yeri kazar madenciler
ışık saçar ısı saçar
koca kara ellerinde
balyoz tutar çekiç sallar
"*hey madenci madenci*
tut ışığı izleyelim
ne sen göçek ol ne biz göçük."
mevsim döndü

kozalaklar döküldü, at kestaneleri de
meşe palamutları da döküldü
bir mevsimin daha dönümündeyiz
kimimiz dönüşsüzlüğe gidecek
yürüyecek yeniye kimimiz
insani hasletin kavgasındayız
ne mutlu!
izafiyeti gerçek kılmak için
hasretin koynunda, gurbet yolunda.

tarih için

çok tarif vardı tarih için ve fakat,
iktidarların yazdığı hakimiyet sopası
başında dururdu emeğiyle yaşayanın
macerası onun bilinmese de olurdu.

kaçaklarla açların hikâyesi

"kaçak" Halime
karnındaki bebeği
"*açlığın olmadığı bir yerde doğurmak*"
istiyor.
altı yaşındaki kızı
altmış bir "kaçak"tan biri.

1
otuz yedisi çocuk altmış iki mülteci
beş odalı köhne bir evde
'bulundular'
"*ekmek, su ve iş*" istiyorlardı.
ekmek su ve iş
isteyen o kadar çok var ki!
iki yüz elli milyonu geçti üç ay önce işsiz sayısı.
üç ay sonrasında
iki yüz elli milyon sekiz yüz bine çıktılar.
sayı artıyor neredeyse her gün, düzenli,
açların, işsizlerin, yoksulların sayısı.
altı milyarın 800 bini alıyor tüm üretimin
yüzde seksenini.
beş milyar iki yüz milyona yüzde yirmi yeter diyorlar.
diyorlar ki efendiler
açlık sınırı altında da yaşayabilirmiş insan

II

bizde 1.3 milyonun bir lirası dahi yok.
on üç milyonu kuruşa muhtaç.
yirmi üç milyon üç yüz altmış bin "istihdam"dan
on bir milyon iki yüz elli beşi 'kayıt dışı'
ve Novamed işçileri Antalya'da
dört yüz kırk dokuz gündür direnişteler.
449 gündür soğuklara, susuzluğa ve uykusuzluğa inat
direniyorlar, sendikalarını kabullendirmek için.
bir de Graniser işçileri var
bir buçuk yıldır uğraşta.
imza atacaklar toplusözleşmeye
direniyor patronları inat mı inat
ve İzmir Kemalpaşa'da Dimes işçileri
"*Novamed'den öğrendik"* deyip oturdular
fabrika kapısına bir sabah vakti.

III

iki bin sekizin ilk saatlerinde açıklandı:
borsa fiyatlarıyla bir buçuk trilyon dolara yükselmişti
Albaraka-Bank Asya-Kuveyt Türk
ve Türk Finans'ın kârları
yüzde otuz yedi yani oranlanırsa
"yeşil" diyorlar bunlara piyasalarda
bir de iktidar yaradı diye yazıyor gazeteler
ve "*kalkındık"* diyor hükümet sözcüleri.

bunlar 'nano'!

bakarsan adamlara, üzerlerindeki elbise
elbise değil sisten-dumandan da değil
na maddedir!
ne bindikleri arabalar madde
ne yiyip içtikleri.
bulut, rüzgâr, dağ, deniz
kendileri, evet kendileri de
"gayri madde" ve hiçtirler!
"*nano*" diyorlar kendilerine
dokunmayın demiyorum
yıkın da 'nanay' olsunlar
"nano kişiler"!

5 Ocak 2008

elli Somalili karanfil

bu Seferihisar kimin hisarı
hangi sultan ordugâhı kurdu orada
(bilemem)
elli kadar Somalili
denize gömülmezden önce
baktılar bu hisara, onu
biliyorum!
elli kadar Somalili daldı sonra
karanlık sulara
kucakladılar soğuğu ve karanlığı.
***
açlıktan ve ölümden geliyorlardı
düştükleri karanlığın ve ölümün kucağı.
çocuk, kadın, erkek
yüz altmış dört gözdüler!
dalgalar kıvrım kıvrım, dağ dağdı.
kimi kırık tahtalarla kıyıya vurdu
kimi balıklara yemdi.
elli karanfil bırakıldı Seferihisar önüne
elli Somalili ölü için.

İllüzyon

bize
yaşadıklarımızın
yaşadığımız gibi olmadığını
söylüyorlar.
bizden
yaşadığımız gibi olmayana
inanmamızı istiyorlar
ve
yaşamın farkında olmaklığımızı
suçumuza delil sayıyorlar.

Resimaltı dizeleri

Birecikli İsmail Şener
kaptığı gibi kalaşnikov'u
basmış belediye binasını
işten atılmasının akabinde
şimdi "*katil*" diyorlar ona
yatacak yıllar boyu.

I
İstanbul'un Başıbüyük semtinde
ellerinde taşlarla ekranlara konuşan
"*baş örtülü*" Emine
evimizi başımıza yıktılar diye
hayıflanarak verip veriştirdi
hükümete ve belediyeye.

II
Urfa'da, Batman'da, Hakkâri'de
sokağa döküldü binler
öfkeli elleriyle havayı yumruklayarak

III
işgal toprağı Kâbil'de iki yüz kadın
birbirlerine sokularak ve elleriyle
kolağızlarını tutarak bağırıyorlar
ve etrafları sarılı erkeklerin yükselen bağırtıları:
"*Müslümansanız evinize!*"

IV
Biraz ötemizde, Bağdat'ta
kan revan çocuklar yürüyor
"*yeşil bölge*"ye doğru
bir milyon birinci ölülerinin ardından
ağıtlar yakan kadınlarla.

V
Fransa sokaklarında jandarma devriyeleri
ayaklanacak diye işsiz ve umutsuz gençler tetikteler.
ve saklanmaya başladı Fransız fabrikatörler
rehin alınmamak için işsizler tarafından.
ihtilal uyarısı yaptı Villepin.

VI
bizim burjuvazi "*baba devlet*" geleneğine güveniyor,
"*nasılsa başkaldırı geleneği yok*" diyor akıl verenleri
özel koruma ordusu, kontraları, koruculari işbaşında
işbaşında sofraların zorba işgalcileri.
çaresiz kalırsa yedi düvelin gasp ordularını çağırıp
kırdırmaktan kaçınmayacak
ekmek ve özgürlük isteyenleri.

VII
ve biz, dünyanın taşı toprağı kadar dert yüklü
hüznün ve gülümsemenin kardeşliğini bilenler
bakarak uzaklardan birbirimize göz ufkuyla
ve acılarımızın iç derinliğinde umudu bırakmamak için
sarılıyoruz gök kubbenin çengeline.

VIII
dünyanın yaraları iyileşsin,
top mermilerinin yaktığı topraklar
nefeslensin diye
Ritsos,
barış demiş
ve dost eliyle çalınınca kapılar
tereddütsüz açabilsinler diye
çocuklar.

IX
Zubov'un köleleri
yalaklardan yerlerdi
aynıyla sığırlar gibi
ve başlarını kaldırıp sessizce
yutkunabilmek için
merhamet dilenirlerdi.

X
Işık etrafında dönende pervane
dayanmaz narına varır ışığa
mahpeykeri leyla bilip çöle düşende
dayanmaz yeline kays olur divane

aldanırsam

ben çünkü Keremim, kendi ahında küllere dönen
çölün ebul kaysı'yım adıma Mecnun derler
zindanlardaki Yusufum Züleyha ahında
sulara hasret Hüseyin azminde
insani özlemlerin savaşçısıyım
güzelliğin ve hakkın.
aldanırsam insan olduğuma sayın
kaybım yok sesinde kendimi buluyorum
dostluğumun demindeyim yani anlayacağınız.

dostluk üzre söyleşi

dostum,
güzel bir tesadüftü
özgüvenli, zarif yeni birini tanıdım
mantıklı ve yerinde birkaç şey söylemişti
aklın ve bilincin gereklerine
yaşamın ve koşulların gereklerine uygun
ve yerinde
beğendim, sevindim ve söyledim
büyük bir cesaretti doğrusu
"imkânsız" alanlara girmek değildi niyetim
giremezdim ki!
bir samimiyetin ardındaydım
yani kendimce bir ferdi fani
sade ve kişisel "*imkânsız*"ları ihlal
kitabımda yazmıyordu.
ama hissetmek, duyumsamak başka bir hal
başka bir ateş-i umman
geçtim bu bahsi
meşrunun eşiğine kadar gitmek
yeter de artar bana.
dostum,

gerçek dostluğu tariflemek zor
başarması daha da zor bilirim
ama var o, bir yanı karşılıksız bağlanma,
bir yanı anlamadır ahvalini-avazını
hakedenin yani
yani demem o ki
bir muhasebe terimi değil hakediş
insan olmanın adıdır daha çok
denendiği yer pratiğin ateşidir
denendiği yer yüreği insanın
ve tabii ki beyni, evet beyni
bilirim insanlık yaralı, yareli yürekler
ama insan çaresidir yine de her davanın
"*çok marifet var onda*
bu cihanda, o cihanda
ne ararsan var insanda"
dostum; insanım insan olma yolunda
acın, acım, acılar çok
ama pes etmek yok!
beni sorarsan gerçeğin ardısıra yolum
gerçek insanda
ve siz insansınız!

sorarsan eğer

dostum, sorarsan eğer, uzun yol sürücüsüyüm
yürüyorum on yıllardır
menzil uzak görünüyor evet, varamam gibi
ama umut, ama ümit varım yarınlardan
ve dostlarım var dünyanın 'dört bir yanında'
yani varılacak birgün menzile, bizli-bizsiz
yakalayacak insan soyu genç elleriyle yeni baharları
resmi çizilecek altın zamanların, söylenecek türküsü.

İÇİNDEKİLER

zor zamanların türküsü 8
dedi 10
gözün ışığı! 11
zamaneye tersiye 12
bir yıl daha yaşadım 13
bitimsiz yollardayım 16
bir dost sorusunun akla getirdikleri 17
şimdi dünya işçileri Mine San Jose'dedir! 20
tuhaf ve maskeli bir gece 24
borç haneme yazılıdır! 26
eyvallah! 29
zenginlerin "insan safarisi" 30
köln kentinin surları 34
gör! 36
bulan ve yaratan insan 37
bizim Deniz 39
onsuz olamadım 42
Hrant giderken 43
taş atan çocuklar 44
karşı yakanın gelinleri 45
öğrenmeye dair 46
topla beni kalmayayım öksüz 47
bu dünya, bu çocuklar 48
yirmi altı yıl sonra gelen mektup 49
çok konuşuyorlar çok! 51
yerini bilmek! 52
onları gördüm 53
yeni yaşama doğru 55

bir bayram arifesi *57*
Bursa'da yanan beş kadın işçiye *59*
bilginlere davetimdir *62*
"dışarı"da(!) *65*
kök hücre, laboratuvarda canlı uzvu,
bilim ve insan *72*
yaşama koşu *73*
görüyorum *74*
şehzade buyruğu *75*
Halil Alkan'ın kanı *77*
aklın ve ışığın uğultusu *78*
dağınık saçlı ülke *79*
madenciye türkü *80*
tarih için *82*
kaçaklarla açların hikâyesi *83*
bunlar 'nano'! *85*
elli Somalili karanfil *86*
İllüzyon *87*
Resimaltı dizeleri *88*
aldanırsam *92*
dostluk üzre söyleşi *93*
sorarsan eğer *95*